

název kursu: **METODOLOGICKÝ ÚVOD K DIPLOMOVÉMU SEMINÁŘI – SPP 280**

vyučující: **Doc. PhDr. Libor Musil CSc.**

obor: **sociální politika a sociální práce**

stupeň studia: **bakalářský presenční**

typ kursu: **volitelný**

rozsah kursu: **1 semestr – 0,5 hodiny přednáška týdně (prakticky 3 krát dvě hodiny)**

počet kreditů: **2**

ukončení kursu: **zápočet**

požadavky zápočtu: **návrh symbolického, poznávacího a aplikovaného cíle zkoumání (max. 1 strana) odevzdaný do konce 4. týdne semestru**

cíl a obsah kursu: **Kurs má povahu instruktáže a jeho cílem je sdělit studentům, jak je možné aplikovat poznatky z metodologických kursů při zkoumání intervencí sociální politiky a sociální práce. Učitel studentům připomíná teoreticky dříve zvládnuté metodologické zásady a jednotlivé kroky procesu zkoumání a popisuje možnosti jejich aplikace při zpracování diplomové nebo oborové práce na oboru sociální politika a sociální práce. Důraz je kladen na návaznost jednotlivých fází zkoumání a jejich smysl při zpracování různých typů zadání.**

program kursu (témata):

- 1. Logika procesu zkoumání a fáze procesu konzultací (viz příloha)**
- 2. Symbolický, poznávací a aplikovaný cíl zkoumání**
- 3. Poznávací cíle (typy výzkumných otázek) v sociální politice a sociální práci**
- 4. Klíčové pojmy a dekompozice výzkumné otázky**
- 5. Dílčí výzkumné otázky a volba způsobu zkoumání (dedukce a hypotézy nebo indukce)**
- 6. Operacionalizace (indikátory a jejich operacionální podoba)**
- 7. Lidé, jejich jednání a stopy jejich činnosti (např. text) jako „výzkumné jednotky“**
- 8. Způsoby zjišťování, práce s textem a pojmy**
- 9. Reflexe získaných dat nebo poznatků o dílčích otázkách**
- 10. Odpověď na výzkumnou otázku (poznávací cíl)**
- 11. Technologie stavby textu**
- 12. Formální požadavky**

příloha : PROCES KONZULTACE ZÁVĚREČNÝCH PRACÍ

Účelem této instrukce je poskytnout autorům závěrečných prací oboru SPSP průvodce procesem konzultací. Instrukce navazuje na kurs Metodologický úvod k diplomovému semináři doc. Libora Musila.

Proces konzultace je rozdělen do šesti, u magisterských studentů sedmi kroků. Ty je možné zdárně učinit podle následujících zásad:

- **Krok není možné učinit, pokud nebyl ukončen krok předcházející!** Výjimkou z tohoto pravidla je krok první.
- **Každý krok je ukončen odevzdáním kompletně zpracovaného zadání daného kroku!** Vypracované a ukončené zadání odevzdá student celé písemně školiteli! Ukončenou část práce školitel přečte a po přečtení poskytne k danému kroku zpětnou vazbu – konzultaci.
- **Během vypracování závěrečné práce čte školitel vypracované zadání každého dílčího kroku pouze jednou!** Podruhé mu věnuje pozornost po předložení celku práce (viz krok 6)!
- **V průběhu vypracování jednotlivých kroků poskytuje školitel autorovi podle potřeby dílčí konzultace, na které si student připraví konkrétní dotazy!** Tyto dotazy se mohou týkat vypracování zadání daného kroku nebo návazností daného kroku na celek práce! Během dílčích konzultací k určitému kroku nebude školitel odpovídat na dotazy, které se týkají vypracování zadání jiných kroků.

Jinak řečeno: Autor postupuje postupně po jednotlivých krocích. Učitel mu během vypracování jednotlivých kroků odpovídá na konkrétní dotazy, které musí směřovat k vypracování daného kroku. Každý krok ukončí školitel tím, že jedenkrát přečte vypracovanou dílčí část textu a poskytne k ní konzultaci. Nakonec přehledně celou práci z hlediska její ucelenosti, to je z hlediska jejího zaměření na naplnění vytyčeného cíle. Dle potřeby školitel autorovi zodpoví dotazy k formálním náležitostem práce nebo studenta odkáže na jiný zdroj informací.

Výklad kroků 1 až 6 je předmětem Metodologického úvodu k diplomovému semináři. Krok 7 je předmětem magisterského kursu „Stat – tvorba a publikace“. Kroky 1 až 3 bývají zpravidla předmětem diplomového semináře. Odevzdání vypracovaného kroku 1 je předpokladem zápočtu za tento seminář.

Proces konzultace sestává z následujících kroků:

1. krok: VYMEZENÍ CÍLŮ

zadání: Jedna až dvě strany obsahující jasně formulovaný symbolický, poznávací a aplikační cíl a jejich zdůvodnění. Poznávací cíl musí být prezentován ve formě otázky.

poznámka: Téma není cíl!!!

2. krok: ROZPRACOVÁNÍ KLÍČOVÝCH POJMŮ, OTÁZEK, PŘÍPADNĚ I HYPOTÉZ

zadání: Student předloží část práce, ve které na základě relevantní literatury vymezí smysl a strukturu pojmů, o něž se opírá formulace poznávacího cíle, a uvede dostupné empirické poznatky o jednotlivých aspektech takto vymezeného předmětu jeho badatelské pozornosti. Z takto uspořádaných poznatků vyvodí dílčí výzkumné otázky a případně – v závislosti na povaze zkoumaného jevu a předběžné volby „kvantitativní“ nebo „kvalitativní“ strategie výzkumu – také hypotézy (zdůvodněné domněnky o tom, jak by mohly znít odpovědi na dílčí otázky).

3. krok: VOLBA A POPIS METODY ZKOUMÁNÍ, VYMEZENÍ INDIKÁTORŮ, OPERACIONALIZACE

zadání: Na základě dílčích otázek (případně hypotéz) student navrhne a zdůvodní metodický postup, výzkumnou jednotku (např. organizace, jedinec, intervence do určitého typu situace, program sociální politiky, kazuistika apod.), případně cílovou populaci, základní a výběrový soubor a především způsob indikace a operacionalizace vlastností výzkumné jednotky, které budou předmětem zkoumání. V případě potřeby bude přílohou této části práce také výzkumný nástroj (např. scénář rozhovoru, dotazník, kritéria pozorování atp.)

4. krok: VÝSLEDKY ŠETŘENÍ A POZNATKY VÝZKUMU

zadání: Po provedení vlastního (teoretického nebo empirického) šetření autor předloží zjištěné informace a jejich interpretaci. Ta směřuje k zodpovězení dílčích otázek výzkumu a opírá se přitom o teoretické poznatky 2. kroku.

5. krok: ZÁVĚR

zadání: V závěru autor na základě zodpovězení dílčích otázek odpoví na výchozí otázku a uvede hlavní argumenty, kterými může svou odpověď podpořit.

6. krok: CELEK

zadání: Student spojí výsledky předcházejících kroků do celku nejen mechanicky, ale především tak, že znovu promyslí vnitřní provázanost jednotlivých částí, aby celý text co nejsystematičtěji směřoval od výchozí výzkumné otázky k jejímu závěrečnému zodpovězení.

7. krok: STAŤ

Týká se pouze magisterských prací. Zadání je uvedeno v zadání diplomové práce.

RADA NA ZÁVĚR: Účelem práce je naplnit její cíl. Vše, co nesměřuje k uskutečnění tohoto účelu, je nejen zbytečné, ale v textu překáží!!!